



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia**

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Venetiis, 1593**

2 Vtrum sit virtus specialis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)



QVAESTIO CXLVII.

De ieiunio, in octo articulos diuisa.

INDE considerandum est de ieiunio. Et circa hoc quarantur octo.

¶ Primo, Vtrum ieiunium sit actus uirtutis.

¶ Secundo, Cuius uirtutis sit actus.

¶ Tertio, Vtrum cadat sub precepto.

¶ Quarto, Vtrum aliqui excusentur ab obseruatione huius precepti.

¶ Quinto, De tempore ieiunij.

¶ Sexto, Vtrum semel comedere requiratur ad ieiunium.

¶ Septimo, De hora comestionis ieiunantium.

¶ Octauo, De cibis, a quibus debent abstinere.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum ieiunium sit actus uirtutis.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod ieiunium non sit actus uirtutis. Omnis enim actus uirtutis Deo est acceptus; sed ieiunium non semper est Deo acceptum, secundum illud Isaiæ: quin quagesimo octauo. Quare ieiunium non est actus uirtutis.

¶ 2. Præter. Nullus actus uirtutis recedit a medio uirtutis: sed ieiunium recedit a medio uirtutis, quod quidē in uirtute abstinentiæ accipitur. In hoc, ut inueniatur necessitati nature, cui per ieiunium aliqd subtrahitur, alioquin non ieiunantes non haberent uirtutem abstinentiæ: ergo ieiunium non est actus uirtutis.

¶ 3. Præter. Id quod communiter omnibus conuenit & bonis, & malis, non est actus uirtutis: sed ieiunium est huiusmodi. Quilibet enim antequam comedat, ieiunus est, ergo ieiunium non est actus uirtutis.

SED CONTRA est, quod connumeratur alijs uirtutum actibus, secundum ad Cor. 6. ubi Apostolus dicit, In ieiunijs multis, in scientia, in castitate, &c.

RESPON. Dicendum, quod ex hoc aliquis actus est uirtuosus, quod per rationem ordinatur ad aliquod bonum honestum: hoc autem conuenit ieiunio. Assumitur enim ieiunium principaliter ad tria. Primo quidem ad concupiscentias carnis reprimendas. Vnde Apostolus dicit in autoritate indu-

ctæ. In ieiunijs, in castitate: quæ per ieiunia castitas conseruatur. Vt enim Hier. dicit: Sine Cere & Baccho friget Venus, id est per abstinentiam cibi & potus tepescit luxuria. Secundo, assumitur ad hoc, quod mens liberius eleuetur ad sublimia contemplanda. Vnde dicitur Dan. 10. quod post ieiunium trium hebdomadarum, reuelationem accepit a Deo. Tertio, ad satisfaciendum pro peccatis. Vnde dicitur Joel. 2. Conuertimini ad me in toto corde uestro, in ieiunio, & fletu, & planctu. Et hoc est quod Aug. dicit in quodam sermone de oratione, & ieiunio. Ieiunium purgat animam, mentem subleuat, propriam carnem spiritui subijcit, cor facit contritum & humiliatum, concupiscentiam nebulas dispergit, libidinum ardores extinguit, castitatis uero lumen accendit. Vnde patet quod ieiunium est actus uirtutis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod contingit quod aliquis, quod ex genere suo est uirtuosus, ex aliquibus circumstantijs aduersis reddatur uiciosus. Vnde ibidem dicitur: Ecce in diebus ieiunij uestri inuenitur uoluntas uestra, & paulo post subditur: Adulter, & contentiones ieiunatis, & percussio pugno impie. Quod exponens Gregor. in pastoralis dicit: Voluntas ad litem pertinet, pugna ad iram. Incassum ergo per abstinentiam corpus atteritur, si inordinatis motibus dimissa mens uitij dissipatur. Et Aug. in predicto sermone dicit, quod ieiunium uerbo sit non amat, diuitias superfluitatem iudicat, superbiam spernit, humilitatem commendat, præstat homini seipsum intelligere quod est infirmum, & fragile.

AD SECUNDVM dicendum, quod medium uirtutis non accipitur secundum quantitatem, sed secundum rationem rectam, ut dicitur in 2. Eth. Ratio autem iudicat quod propter aliquam specialem causam aliquis hominum sumat de cibo, quam sibi cõpereret secundum statum communem: sicut propter infirmitatem uitandam, aut ad aliqua opera corporalia expediri agenda. Et multo magis ratio recta hoc ordinat ad spiritalia mala uitanda, & bona consequenda: non tamen ratio recta tantum de cibo subtrahit, ut natura conseruari non possit: quia ut Hieronymus dicit, Non differt utrum magno, uel paruo tempore te interimas: quia de rapina holocausti offert, qui uel ciborum nimia egestate, uel manducandi, uel somni penuria immoderate corpus affligit. Similiter etiam ratio recta non tantum de cibo subtrahit, ut homo reddatur impotens ad debita

eius. Si quis uero abstinere ut carnem spiritui subijciat, aut ad penitentiam pro peccatis suis agenda, & in hoc excedat, aut aduertit se excedere, & putat se bene facere, & tunc proculdubio peccat. Communiter tamen est peccatum ueniale huiusmodi excessus propter rectam intentionem, & nocentem ignorantiam, quod ad notabilitatem apprehendunt enim nocentem corporis, pura, doctorem stomachi &c. quasi nihil. Et tanto plus excusatur, quanto sanitas corporis consideratur ab eis non absolute, sed in ordine ad seruitium spiritus. Et secundum morales regulas. 2. Erbi. declinandum est in eam partem uitij, quæ est similior uirtuti. Constat autem abstinentiæ magis assimilari nimiam abstinentiam, quam competenter se nutrire. Si autem non aduertit se excedere utendo illa, quam habet, discretionem, nullum peccatum est.

AD PRIMAM obiectionem dicitur, quod uerba parum personarum sunt pie interpretanda. Intendunt siquidem dicere, quod uacando actibus uirtutis, & rationabili abstinentiæ non curant diminutionem uitæ, & in hoc recte sentiunt. Et non intendunt dicere, quod uoluntaria abstinentiæ anticipet mortem.

AD CÕFIRMATIONEM dicitur, quod auctoritati Hieron. non contrariatur commune in dictum: quoniam Hier. loquitur de intermitibus, uel impedimentis se ex intentione, uel aduertendo notabilem excessum nocentem. Commune autem iudicium extra hos casus est.

¶ Super

Secunda Secunda S. Thomæ. V V

in argu. Sed contra. lib. 2. cõtra Iouinianum i sine 3. fol. incipiendo 7 princ. cõ. 3.

in serm. 230. de tempore circa princ. tom. 10.

in serm. 3. cõ. 20. paratim medio.

in serm. 310. de tempore tom. 10.

lib. 2. cap. 6. tom. 5.

referretur de cõsecr. dist. 3. c. Non me dicitur.